

SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN DOĞUM TERCİHLERİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER VE DOĞUM EYLEMİNE BAKIŞ AÇILARI NELERDİR?

What are The Factors Affecting The Birth Preferences Of The Students Of The Faculty Of Health Sciences and Their Perspectives On The Act Of Childbirth?

Jule Eriç HORASANLI¹, Nur DEMİRBAŞ²

ÖZET

Amaç: Ebe ve hemşirelerin farklı doğum yöntemleri ile ilgili bilgi düzeyleri ve tutumları, çalıştıkları ortamlarda gebelere verecekleri doğum öncesi bakım ve danışmanlık becerilerini etkileyebilmektedir. Bu çalışma, sağlık bilimleri fakültesi öğrencilerinin doğum yöntemleri hakkındaki görüşlerini, bilgilerini ve doğum şekli tercihlerini saptamak amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntemler: Tanımlayıcı nitelikteki bu araştırma, 2018–2019 öğretim yılı bahar döneminde Sağlık Bilimleri Üniversitesinde eğitim gören öğrenciler arasında çalışmaya katılmaya gönüllü olanların katılımıyla yapılmıştır (n:250). Çalışmaya katılanlara araştırmacılar tarafından hazırlanan anket formu uygulanmıştır. Elde edilen veriler SPSS 20 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir.

Bulgular: Çalışmaya katılan öğrencilerinin %83,5'i (n=208) kadın ve %16,5'i (n=41) erkek idi. Öğrencilerin %85,1'i doğum şekli olarak normal doğumu, %11,2'si sezaryen ile doğumu ve %3,6'sı evde doğumu tercih ediyordu. Doğum tercihi ile cinsiyet, ebeveynin eğitim düzeyi ve gelir durumu arasında ilişki bulunmadı (p>0,05). Öğrencilerin doğum şekli tercihleri ile cinsiyet, doğuma yönelik bilgi, çevresindeki kişilerin doğum tercihlerinden etkilenme, doğum sonrası toparlanma sürecinin uzun olması ve beden bozulması kaygısı arasında anlamlı bir ilişki bulunmadı (p>0,05). "İsteğe bağlı sezaryen yapılmalı mı?" sorusuna evet yanıtı verenlerin çoğunluğu sezaryen ile doğumu tercih eden öğrencilerdi (p=0,030).

Sonuç: Çalışmamızda sağlık bilimlerinde öğrenim gören ve geleceğin sağlık çalışanı olacak öğrencilerin büyük bir kısmının normal doğumu tercih ettiği görülmektedir. Bu durum topluluğu ve özellikle kadın sağlığını korumak, desteklemek için yetişen sağlık çalışanlarının iyi bir eğitim aldığını ve gebelerin doğum tercihleri hakkında yeterli danışmanlık hizmeti verebileceğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Doğum Şekli Tercihi; Sağlık Bilimleri Öğrencileri; Doğum Algısı

ABSTRACT

Objective: Knowledge and attitudes of midwives and nurses about birth preference may affect counseling knowledge and skills in prenatal care to be given to pregnant women. The aim of this study was to determine the opinions and knowledge of the students about normal vaginal birth and cesarean section, and their birth type preferences.

Material and Methods: This descriptive study was conducted on the students who were voluntary to participate in the study among all students of Health Sciences University in the spring term of the 2018-2019 academic year (n: 250). Data were collected using a questionnaire prepared by the researchers.

Results: 85.1% of the students preferred normal birth, 11.2% delivered by cesarean section and 3.6% preferred birth at home. There was no significant relationship between the birth preferences of the students and gender, information about birth, being affected by the birth preferences of the people around them, prolonged recovery after birth, and anxiety of body deterioration (p> 0.05). Students who preferred cesarean section had a higher rate of positive answers to the question "Should an optional cesarean section be performed?" (p = 0.030).

Conclusion: In our study, it is seen that most of the students studying in health sciences and who will become health workers of the future prefer normal birth. This shows that the health workers who are trained to protect and support the health of the society and especially women are well educated and can provide adequate counseling about the birth preferences of pregnant women.

Keywords: Birth Preference; Health Science Students; Perception Of Birth

¹Necmettin Erbakan Üniversitesi
Meram Tıp Fakültesi
Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim
Dalı

Jule Eriç HORASANLI, Dr. Öğr. Ü.
(0000-0002-8738-7126)

Nur DEMİRBAŞ, Dr. Öğr. Ü.
(0000-0002-4038-9386)

İletişim:

Dr. Öğr. Ü. Jule Eriç HORASANLI
Necmettin Erbakan Üniversitesi, Meram
Tıp Fakültesi, Kadın Hastalıkları ve
Doğum Anabilim Dalı,
Konya/Türkiye
Telefon:+90 555 479 3394
e-mail: juleesen@gmail.com

Geliş tarihi/Received: 16.08.2019

Kabul tarihi/Accepted: 14.01.2020

DOI: 10.16919/bozoktip.605729

Bozok Tıp Derg 2020;10(4):47-54

Bozok Med J 2020;10(4):47-54

Giriş

Gebelik ve doğum, doğal, fizyolojik bir olay olsa da kadınların yaşantısında önemli bir stres kaynağıdır. Normal doğum, hiçbir dış müdahalenin gerçekleştirilmediği, kadının içgüdülerinin yönlendirdiği, aktif olarak yer aldığı bir olaydır (1). Sağlık Bakanlığı normal doğumu, “doğum eylemi, uterus kontraksiyonlarının başlamasına bağlı olarak serviks silinme ve açılması ile gebelik ürünlerinin vajen yoluyla atılmasıdır” şeklinde tanımlamaktadır (2). Sezaryen doğum ise fetüs, plasenta ve membranların, uterus duvarlarındaki insizyon yoluyla çıkarılması şeklinde tanımlanmaktadır (3). Yenidoğan üzerine akut olumsuz etkileri ve dünya çapında hızla artan metabolik ve immün hastalıkların gelişimi için bir risk faktörü olması nedeniyle Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) 1985’ten beri tıbbi gereklilikler nedeniyle yapılacak sezaryen sıklığının %10-15 olmasını önermektedir (4). Sezaryen ile doğum sıklığı tüm dünyada ve ülkemizde de son yıllarda artış göstermektedir. Sezaryen oranlarındaki bu artışın nedenleri arasında; medikal nedenlerin yanı sıra hemşire-ebe ve doktorların eğitimindeki değişiklikler, antenatal bakım sırasında yetersiz bilgi ve destek verilmesi, normal doğum korkusu, normal doğum konusunda yanlış inançlar da yer almaktadır (5,6). Ülkemizde endikasyon dışı isteğe bağlı yapılan sezaryen ile doğumların azaltılması ve sezaryen sıklığının DSÖ önerileri sınırlarında tutmak amaçlanmaktadır. Doğum yöntemi seçimi, anne ve bebek sağlığı açısından çok önemli bir karar olup hem kadının hem de bebeğin sağlık durumunu etkileme potansiyeli nedeniyle büyük önem arz etmektedir (7,8). Kadınların çoğu doğum sancılarını ve doğum anını bir kadının varlığının en şiddetli ve acı verici olayı olarak algılar (9). Bu nedenle de gebelik döneminde ve doğum süreci sırasında, doğum şekli konusunda karar vermede güçlük yaşamaktadırlar (10). Doğum şeklinin belirlenmesinde tıbbi endikasyonlar esas olmasına karşın, anne adayının çevresindeki sağlık çalışanının bilgi ve deneyimleri, anne adayının psikolojik durumu, arkadaş çevreleri ve sosyal medya da bu seçimde etkili olabilmektedir (11). Kadınlara gebelik takipleri sırasında verilecek doğru bilgilendirme ile kendileri ve bebekleri için doğru tercih yapmaları sağlanabilir. Bu konuda gebeye destek verecek olan sağlık personelinin algı, bilgi ve empati yeteneği çok önemlidir (12).

Gebelik takipleri sırasında ya da doğum eylemi takibinde, gebe kadına ilk müdahale eden kişiler olması sebebiyle ebe ve hemşirelerin anne adayını etkileyecek olan sağlık çalışanları olduğunu düşünmekteyiz. Sağlık sisteminde gelecekte yer alacak olan sağlık bilimleri öğrencilerinin doğuma bakış açıları değerlendirilip doğru ve yanlış tutumları belirlenirse, bu yönde eğitimleri artırılıp normal doğum eylemini desteklemeleri sağlanabilir. Sunulan bu çalışmada amacımız; sağlık bilimleri öğrencilerinin normal doğum eylemi ve sezaryene bakış açıları, bu konudaki bilgi düzeyleri ve bunlara etki eden faktörleri araştırmaktır.

GEREÇ ve YÖNTEMLER

Tanımlayıcı tipteki bu araştırma Sağlık Bilimleri Fakültesi 2018–2019 eğitim yılında öğrenim gören öğrencilerde yapıldı. Bu dönemde fakültede öğrenim gören tüm öğrenciler çalışmanın evrenini oluşturmaktadır. Çalışmaya katılmak istemeyenler, anketi tam olarak doldurmayanlar ve anket yapıldığı sırada okulda olmayanlar çalışma dışı bırakıldı ve 249 katılımcı ile çalışma tamamlandı. Katılımcılara çalışma hakkında ön bilgi verilip, sözlü onamları alındı. Çalışmaya katılan öğrencilere araştırmacılar tarafından hazırlanan sosyodemografik bilgi formu, tercih ettikleri doğum şekilleri, tercih nedenleri ve doğuma yönelik bilgilerinin sorulduğu bir anket formu uygulandı.

Araştırmanın etik izni çalışmaya başlamadan önce İlaç ve Tıbbi Cihaz Dışı Araştırmalar Etik Kurul Başkanlığı’nda alınmıştır.

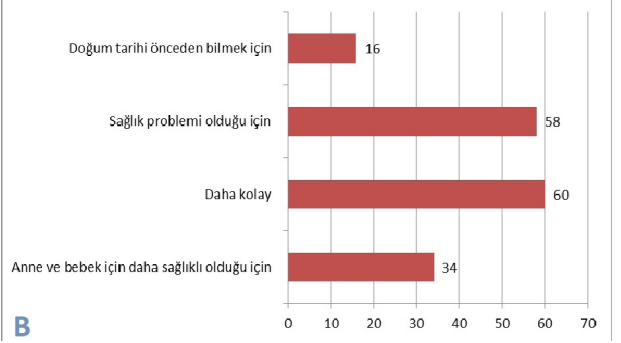
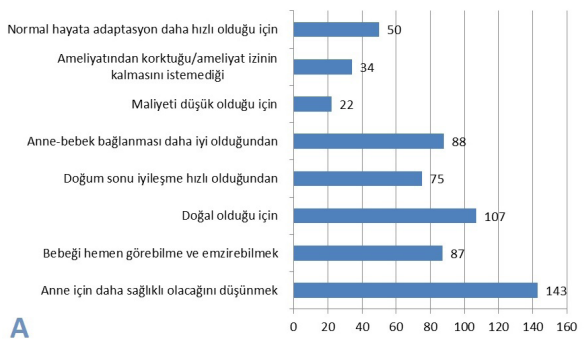
İstatistiksel Analiz

Çalışmada elde edilen bulgular değerlendirilirken, elde edilen veriler Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) versiyon 20.0 istatistik paket programı ile değerlendirildi. İstatistiksel analizlerde tanımlayıcı istatistikler için frekans ve yüzde, ortalama değer, standart sapma, en yüksek ve en düşük değerler kullanıldı. Normal dağılıma uygunluk Kolmogorov-Smirnov testi ile değerlendirildi ve ortalamalar arasındaki farklar Student t-testi, ile tespit edildi. Anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak kabul edildi.

BULGULAR

Çalışmamıza katılan sağlık bilimleri fakültesi öğrencilerinin %83,5’i (n=208) kadın ve %16,5’i (n=41)

Şekil 1. A:Öğrencilerin normal doğumu tercih nedenleri; B: Öğrencilerin sezeryan ile doğumu tercih nedenleri

erkek idi. Katılımcıların %77,9'u (n=194) çekirdek aileden gelmekte, %35,3'ünün annesi ortaöğretim mezunu, %38,6'sının babası yükseköğretim mezunu ve %56,2'sinin ailesinin geliri giderine eşit idi (Tablo 1). Öğrencilerin %85,1'i (n=212) doğum şekli olarak normal doğumu tercih ediyordu. Normal doğumu tercih nedenlerinin başında %57,4 ile "Anne için daha sağlıklı olacağını düşünmek", %43 ile "Doğal olduğu için" ve %35,3 ile "Anne-bebek bağlanması daha iyi olduğundan" nedenleri geliyordu. Öğrencilerin sadece %11,2'si sezaryen ile doğumu tercih ediyordu. Bunların %24,1'i "Daha kolay olduğu için" ve %23,3'ü "Sağlık problemi olduğu için" sezaryenin tercih edilebileceğini düşünüyordu. Katılımcıların doğum şekli tercihlerine ilişkin bilgilerinin dağılımı tablo 2'de gösterilmektedir. Normal doğum şeklini tercih eden kız öğrencilerin %57,2'si, erkek öğrencilerin %58,5'i anne için daha sağlıklı olduğu için bu yöntemi tercih ederken, sezaryen ile doğumu tercih eden kız öğrencilerin %26,4'ü daha kolay olduğu için, erkek öğrencilerin %14'ü ise anne-bebek sağlığı için tercih ettiğini belirtmiştir.

Çalışmaya katılan sağlık bilimleri öğrencilerinin doğum şekli tercihleri ile cinsiyet, doğuma yönelik bilgi gibi tercihi etkileyen faktörler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmadı ($p>0,05$). İsteğe bağlı sezaryen olma ile öğrencilerin doğum şekli tercihleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardı ($p=0,030$). Doğum tercihi sezaryen olanların %75'i "İsteğe bağlı sezaryen yapılmalı mı?" sorusuna yapılmalı olarak yanıt vermiştir (Tablo 3).

TARTIŞMA

Doğum şekli ile ilgili tercihler kişiden kişiye

değişmektedir. Doğum yönteminin seçimi hem anne hem de bebeğin sağlığı için önemli bir karardır. En sağlıklı doğum yöntemine gebelik süresince anne ve bebeği izleyerek karar vermek gerekmektedir.

Tablo 1. Katılımcıların sosyodemografik özellikleri

	n	%
Cinsiyet		
Kadın	208	83,5
Erkek	41	16,5
Aile tipi		
Çekirdek aile	194	77,9
Geniş aile	47	18,9
Parçalanmış aile	8	3,2
Anne eğitim düzeyi		
Okuryazar değil	9	3,6
İlköğretim	84	33,7
Ortaöğretim	88	35,3
Yükseköğretim	68	27,3
Baba eğitim düzeyi		
Okuryazar değil	5	2,0
İlköğretim	67	26,9
Ortaöğretim	81	32,5
Yükseköğretim	96	38,6
Aile gelir düzeyi		
Geliri giderinden az	21	8,4
Geliri giderine eşit	140	56,2
Geliri giderinden fazla	88	35,3

Tablo 2. Öğrencilerin doğum şekli tercihlerine ilişkin bilgilerin dağılımı.

	n	%
Tercih ettiği doğum şekli		
Normal doğum	212	85,1
Sezeryan	28	11,2
Evde doğum	9	3,6
İsteğe bağlı sezaryen		
Yapılmalı	139	55,8
Yapılmamalı	110	44,2
Bildiği doğum şekilleri		
Normal	221	88,8
Sezaryen	204	81,9
Epidural ile normal	112	45,0
Suda doğum	151	60,6
Hipnoz ile doğum	47	18,9
Gördüğü doğum şekli		
Normal	155	62,2
Sezeryan	102	41,0
Çevresindeki kişilerin doğum tercihinden etkilenme		
Etkilenen	116	48,1
Etkilenmeyen	125	51,9
Doğuma Yönelik Bilgisi		
Olan	175	70,3
Olmayan	74	29,7
Bilgi Kaynakları		
Okul	174	69,9
İnternet-medya	161	64,7
Aile arkadaş	106	42,6

Bu kararı verirken tıbbi endikasyonların yanı sıra anne adayının sosyal, psikolojik ve çevresel faktörler tarafından da etkilendiği bilinmektedir. Kadınların doğum şekline yönelik kararlarını aile, arkadaş, medya ve sağlık çalışanları etkileyebilmektedir (13). Doğum anında yaşanan olumsuz deneyimlerin kadınlar arasında paylaşılması, normal doğumun zor, yorucu ve ağrılı bir süreç olduğu, bebeğin doğum esnasında oksijensiz kalabileceği, doktorların yönlendirmesi, doğumun doktor tarafından yaptırılmasının istenmesi gibi durumlar kadınları sezaryen doğuma yönlendirmektedir (14). Gebelik izlemleri boyunca yapılacak bilgilendirme ile sağlık çalışanları anne adaylarının doğum şekline yönelik doğru tercihte bulunmasını sağlayacaktır. Sağlık çalışanlarının doğum şekli ile ilgili kendi tercihleri de gebelere yol gösterebilir.

Literatürlerde anne ve bebek sağlığı için normal doğum şeklinin tercih edilmesi, sağlık çalışanlarının eğitim sürecinde normal doğumu benimsemesi ve anne adayını normal doğuma hazırlaması gerektiği vurgulanmaktadır (15,16). Sunulan bu çalışmada da sağlık bilimleri fakültesinde okuyan öğrencilerin %85,1'i doğum şekli olarak normal doğumu tercih etmektedirler. Günümüzde sezaryen ile doğum sıklığı yüksek olmasına rağmen, eğitilmiş genç neslin normal doğumu tercih ediyor olması gelecek için umut vermektedir. Yapılan çalışmalarda bizim sonuçlarımıza benzer şekilde kadınların çoğunluğunun normal doğumu tercih ettikleri görülmektedir (8,17). Karaca ve ark. tarafından 2015'te yapılan bir çalışmada öğrencilerin daha sağlıklı olduğu (%39,2) ve doğum sonu iyileşme daha kolay ve hızlı olduğu (%24,8) için normal doğumu seçtikleri tespit etmişlerdir (18). Sayiner ve ark. ise çalışmalarında kadınların daha sağlıklı olduğu (%35) ve kendiliğinden gerçekleştiği için (%16) normal doğumu tercih ettiklerini saptamışlardır (13). Çalışmamızda da literatüre uygun olarak öğrencilerin normal doğumu tercih nedenlerinin başında anne için daha sağlıklı olacağı düşüncesi idi. Kadınların sezaryen ile doğumu tercih etme nedenlerinin başında doğum ağrısından korkma, bebek için daha sağlıklı olacağı düşüncesi gelmektedir (6,13,14). Sağlık çalışanları ile yapılan çalışmalarda sezaryen ile doğumu tercih etme sıklığı %32- %53,1 gibi oldukça yüksek sıklıkta bulunmuştur (19,20). Sağlık ve doğum ile ilgili konularda eğitilmiş olan kesimde alınan bu sonuçlar oldukça düşündürücüdür. Ebelik ve hemşirelik bölümü

Tablo 3. Öğrencilerin doğum tercihleri ve etkileyen faktörlerin ilişkileri.

	Doğum Şekli Tercihi		χ^2	p
	Normal Doğum	Sezeryan		
Cinsiyet				
Kadın	184 (%88,5)	24(%11,5)	0,109	0,741
Erkek	37(%90,2)	4(%9,8)		
Doğuma Yönelik Bilgisi				
Olan	152(%89,6)	23(%13,1)	2,125	0,145
Olmayan	69(%93,2)	5(%6,8)		
Çevresindeki kişilerin doğum tercihinden etkilenme				
Etkilenen	103(%88,8)	13(%11,2)	0,041	0,840
Etkilenmeyen	112(%89,6)	13(%10,4)		
Doğum sonu toparlanma süreci uzun olan				
Normal doğum	21(%100)	0	2,979	0,084
Sezeryan	195(%87,4)	28(%12,6)		
Beden bozulması hangi doğumda daha fazla				
Normal doğum	29(%85,3)	5(%14,7)	0,473	0,492
Sezeryan	192(%89,3)	23(%10,7)		
İsteğe bağlı sezeryan				
Yapılmalı	118(%53,4)	21(%75)	4,704	0,030
Yapılmamalı	103(%46,6)	7(%25)		

öğrencilerinde yapılan çalışmalarda ise bu oran %7,2- %11,5 olarak bulunmuştur (11,16,21). Çalışma grubumuzda ise sezaryen ile doğum tercihi %11,2 ile literatüre uygun olarak bulunmuştur. Aldıkları eğitimler nedeniyle yeni yetişen sağlık çalışanlarımızın bu konuda daha bilinçli olması sevindiricidir. Çalışmamızda öğrencilerin sezaryen ile doğum tercih nedenlerinin başında sağlık problemi nedeniyle zorunlu olması ve normal doğuma göre daha kolay olması gelmekteydi. Yapılan bir çalışmada kadınların %47,4'ü doğumdan korktuğu ve ağrısız doğum yapabilmek için sezaryen doğumu tercih ettiği belirtilmiştir (22). Son yıllarda elektif sezaryen oranlarının artmasının bir diğer nedeni

de hastanın kendi isteğinin olmasıdır. Öğrencilerde yapılan çalışmalarda öğrencilerin yaklaşık 1/3'ünün isteğe bağlı sezaryenin olması gerektiğini savunduğu saptanmıştır (23). Akyol ve arkadaşlarının 2011'de yaptıkları çalışmalarında anne adaylarında isteğe bağlı sezaryenin sağlık personeli olanlarda %61,8, sağlık personeli olmayanlarda %37,1 olduğunu belirlenmiştir. Bu çalışmada ise öğrencilerin yaklaşık yarısı sezaryen ile doğumun gebenin kendi isteği ile yapılabileceğini ifade etmektedir (20).

SONUÇ

Çalışmamızda sağlık bilimlerinde öğrenim gören geleceğin sağlık çalışanı olacak öğrencilerin

Tablo 4. Öğrencilerin sosyodemografik özelliklerinin doğum tercihlerine etkisi

	Doğum Şekli Tercihi		χ^2	p
	Normal Doğum	Sezeryan		
Aile tipi				
Çekirdek aile	171(%88,1)	23(%11,9)	0,437	0,804
Geniş aile	43(%91,5)	4(%8,5)		
Parçalanmış aile	7(%87,5)	1(%12,5)		
Anne eğitim düzeyi				
Okuryazar değil	9(%100)	0	3,143	0,370
İlköğretim	72(%85,7)	12(%14,3)		
Ortaöğretim	81(%92,0)	7(%8,0)		
Yüksekokul	59(%86,8)	9(%13,2)		
Baba eğitim düzeyi				
Okuryazar değil	4(%80,0)	1(%20,0)	0,730	0,866
İlköğretim	60(%89,6)	7(%10,4)		
Ortaöğretim	73(%90,1)	8(%9,9)		
Yüksekokul	84(%87,5)	12(%12,5)		
Aile gelir düzeyi				
Geliri giderinden az	19(%90,5)	2(%9,5)	0,241	0,887
Geliri giderine eşit	125(%89,3)	15(%10,7)		
Geliri giderinden fazla	77(%87,5)	11(%12,5)		

çoğunluğunun normal doğumu tercih ettiği ve bu doğum tercihini cinsiyet, ebeveynin eğitim durumu ve ailenin gelir durumu etkilemediği bulunmuştur.

Sezaryen doğum oranlarının azaltılarak, toplumun normal doğuma teşvik edilmesi hem kadın sağlığı hem de ülke ekonomisine getirdiği maliyet açısından çok önemlidir. Kadının kendi doğumu için doğru tercihi yapması, prekonsepsiyonel dönemden doğum sonu döneme kadar nitelikli ve kaliteli bakım alması, alternatif doğum yöntemleri, doğum ağrısı ile baş etme konusunda yeterli danışmanlık hizmetinden yararlanması ile daha sağlıklı olacaktır. Sağlık çalışanları kadınların doğum tercihlerine yardımcı olmak için daha duyarlı, bilgili ve donanımlı olmalıdır. Yeterli eğitim alan, doğum şekline yaklaşım ile ilgili

doğru tutum kazandırılan öğrenciler mezuniyet öncesi ve mezuniyet sonrasında hem kendilerinin hem de bakım ve danışmanlık verdikleri kadınların doğum şekli konusunda doğru kararlar almalarına ve doğuma hazırlanmasına katkıda bulunacaktır. Ebe ve hemşirelerin doğum tercihi ile ilgili bilgi ve tutumları gebelere vereceği doğum öncesi bakımda danışmanlık bilgi ve becerilerini etkileyebilir. Hem kadınların hem de sağlık personelinin doğum tercihi ve etkileyen faktörler ile ilgili araştırmaların geniş gruplarda yapılması önerilebilir.

KAYNAKLAR

1. Rathfisch G. Doğal Doğum Felsefesi. Nobel Tıp Kitapevleri, İstanbul, 2012. p.101-3.
2. T.C. Sağlık Bakanlığı Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Genel

Tablo 5. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre doğum tercihlerini etkileyen faktörler

	Cinsiyet		χ^2	P
	Kadın	Erkek		
Doğum tercihi				
Normal doğum	184(%83,3)	37(%16,7)	0,109	0,741
Sezeryan	24(%8,7)	4(%1,3)		
Doğuma Yönelik Bilgisi				
Olan	147(%84,0)	28(%16,0)	0,093	0,761
Olmayan	61(%32,4)	13(%7,6)		
Çevresindeki kişilerin doğum tercihinden etkilenme				
Etkilenen	93(%50,2)	23(%12,8)	1,686	0,194
Etkilenmeyen	108(%57,8)	17(%9,0)		
Doğum sonu toparlanma süreci				
Normal doğum	19(%10,5)	2(%1,1)	0,640	0,424
Sezeryan	187(%98,9)	36(%19,9)		
Beden bozulması				
Normal doğum	26(%14,2)	8(%4,3)	1,428	0,232
Sezeryan	182(%95,8)	33(%17,7)		

Müdürlüğü, Güvenli Annelik Katılımcı Kitabı Ankara,2009. p. 11-4.

3. Cunningham, F G., Gant, N F., Leveno, K J. Cesarean section and postpartum hysterectomy. Cunningham, F. G., Gant, N. F., Leveno, K. J., Gilstrap L. C., Wenstrom, K D. (Eds.). Williams Obstetrics. 21. baskı, Texas: McGraw Hill, 2001:537- 65.

4. World Health Organization. WHO Statement on Cesarean Section Rates. World Health Organization; Available from: http://www.who.int/reproductivehealth/publications/maternal_perinatal_health/csstatement/en/ (2016)

5. Robson M, Hartigan L, Murphy M. Methods of achieving and maintaining an appropriate cesarean section rate. Best Pract Res Clin Obstet Gynaecol 2013;27:297-308.

6. Duran, E T., Atan, Ş Ü. Kadınların Sezaryen/Vajinal Doğuma İlişkin Bakış Açılarının Kalitatif Analizi. Genel Tıp Dergisi 2011;21(3):83-8.

7. Todman DA. History of cesarean section: From ancient world to the modern era. Obstet and Gynecol 2007;47:357-61.

8. Karabulutlu Ö. Kadınların Doğum Şekli Tercihlerini Etkileyen Faktörler. İ.Ü.F.N. Hem. Derg. 2012; 20(3):210- 8.

9. Costa-Martins JM, Pereira M, Martins H, Moura-Ramos M, Coelho R, Tavares J. Attachment styles, pain, and the consumption of analgesics during labor: a prospective observational study. J

Pain.2014;15(3):304–311.

10. Sayiner FD, Özerdoğan N, Giray S, Özdemir E, Savcı A. Kadınların doğum şeklini etkileyen faktörler. Perinatoloji Dergisi 2009;17:104-12.

11. Doğaner G, Doğaner A, Duran Ö, Tuna M, Tezcan Ş, Turan G. Sağlık Bilimlerinde Okuyan Öğrencilerin Doğum Şekli Tercihlerine Yönelik Düşüncelerinin Belirlenmesi. J Turk Soc Obstet Gynecol 2013;10:31-6.

12. Karaçam Z, Akyüz EÖ. Doğum eyleminde verilen destekleyici bakım ve ebe/hemşirenin rolü. Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi. 2011;19(1):45-53.

13. Sayiner FD, Özerdoğan N, Giray S, Özdemir E, Savcı A. Kadınların doğum şekli tercihlerini etkileyen faktörler. Perinatoloji Dergisi. 2009;17:104-12.

14. Bal M D., Yılmaz S D., Beji N K. Kadınların Sezaryen Doğum Tercihleri. F.N.Hem. Derg 2013;21(2):139-46.

15. Amanak K, Akdolun Balkaya N. Ebelik bölümü öğrencilerinin doğal doğuma yönelik bilgi ve düşünceleri. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi .2013;2:169-92

16. Aksu H, Özsoy S. Ebelik ve Hemşirelik öğrencilerinin doğum şekli tercihleri ve etkileyen faktörler. Sağlık Bilimleri Dergisi. 2015;24:44-8

17. Özkan, S., Sakal, F N., Avcı, E., Civil, E S., Tunca, M Z. Kadınların Doğum Yöntemi Tercih ve İlişkili Faktörler. Turk J Public Health 2013; 11(2):59-71.
18. Karaca PP, Koyuncu RG. Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulunda Okuyan Öğrencilerin Doğum Şekli Tercihlerine Yönelik Düşüncelerinin Belirlenmesi. 2015;3(1):1-8
19. Duman Z, Nadirgil G, Kırşahin F, Coşar E, Dağıstan TA, Aral İ. Sağlık çalışanlarının normal doğum ve sezaryen ile ilgili düşünceleri. Perinatoloji Dergisi. 2007;15:7-11.
20. Akyol A, Gönen Yağcı Ş, Tekirdağ Aİ. Sağlık personelinin doğum şekli ve özelliklerinin sağlık personeli olmayanlarla karşılaştırması. JOPP Derg. 2011;3:55-63
21. Handan O, Gulay R. University Students' Attitudes toward Natural Birth. J Gynecol Women's Health 2017; 7(4): 555717. DOI: 10.19080/JGWH.2017.07.555717.004
22. Ergöl Ş, Kürtüncü M. Bir üniversite hastanesinde kadınların sezaryen doğum tercihlerini etkileyen faktörler. Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi. 2014;1(3):26-34.
23. Kapısız Ö, Karaca A, Süzer Özkan F, Gülen Savaş H. Hemşirelik öğrencilerinin doğum algısı. Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi. 2017;7:156-60.